

SUKKERSYGE (diabetes mellitus) hos kat

Indledning:

Diabetes er en almindelig stofskiftelidelse hos katte, diabetes betyder for højt blodsukker.

Lidelsen skyldes mangel på insulin, som er et hormon der udskilles til blodbanen fra bugspytkirtlen. Insulin har mange forskellige virkninger i kroppen, men en af dens hovedfunktioner er at transportere sukker (glucose) fra blodet og over i kroppens celler, populært sagt virker insulin som en "nøgle" som låser "døren" ind til cellen op så sukker kan komme ind. Mangler der insulin stiger sukkerindholdet i blodet og cellerne sulter. Hos nogle katte produceres der en normal mængde insulin, nøglen er der altså, men "døren" ind til cellerne virker ikke, dette kaldes insulinresistens, hvilket tit ses i forbindelse med overvægt.

Ca. 80 % af kattene har en type 2 diabetes, denne form for sukkersyge er ligesom hos mennesker i høj grad livsstilsbetinget og udvikles i tæt relation til overvægt og nedsat fysisk aktivitet.

Overvægt er hos kat den absolut dominerende risiko for udvikling af diabetes.

Hos ca. 20 % af katte med diabetes ligger der en anden sygdom til grund for udviklingen af sygdommen. Det kan være en kronisk betændelsestilstand eller kræft i bugspytkirtlen samt visse hormonelle sygdomme som f.eks øget produktion af væksthormon eller problemer med binyrerne.

Nogle typer medicin kan også forårsage sukkersyge, det gælder bl.a. binyrebarkhormon og p-piller.

En typisk patient er en overvægtig, indendørs og kastretet hankat. Alderen er typisk 8-13 år.

Man regner med at ca 0,5 % af katte har diabetes, her er Burmesere overrepræsenteret da op til 4 % af dem har sygdommen.

Hos mange katte med diabetes kan sygdommen forsvinde igen, i hvert fald i en periode, efter behandling med insulin og diæt. Det sker oftest mellem 2 uger og 4 måneder efter opstart af behandlingen.

Symptomer på sukkersyge:

- Drikker og tisser mere end den plejer
 - Vægttab trods god (eventuelt øget) appetit
 - Katten bliver eventuelt svag på bagparten og går nede på haserne
 - Nedsat syn/blindhed
 - Øget modtagelighed for infektioner (f.eks urinvejsinfektioner)
- Hvis katten går med en ubehandlet sukkersyge for længe kan det udvikle sig til en syreforgiftning (diabetisk ketoacidose) da mangel på insulin kan gøre at kroppens fedtforbrænding løber løbsk.

Affaldsprodukterne (ketonstoffer) fra den løbske fedtforbrænding vil ophobe sig i blod og udskilles i urinen.

Symptomer på syreforgiftning er foruden de ovennævnte symptomer på sukkersyge: appetitløshed, opkastninger, diarre, sløvhed, dehydrering, ændret vejrtrækning og eventuel acetone lugt fra kattens ånde. En syreforgiftning er livstruende og kræver indlæggelse til intensiv behandling bl.a. med væske- og salte.

Hvordan stilles diagnosen?

Diagnosen stilles ud fra kattens sygdomshistorie, den kliniske undersøgelse, samt blod- og urinprøver.

Det er vigtigt at katten undersøges for andre lidelser end "bare" sukkersyge så en eventuel underliggende lidelse kan behandles.

Alle former for betændelsestilstande i kroppen kan gøre, at katten ikke reagerer som forventet på behandlingen. Dette gælder bl.a. tandkødsbetændelse og paradentose.

Det er altid vigtigt, at kattens tænder er i orden, og ved sukkersygekatten er det tit en forudsætning for, at behandlingen kommer til at virke efter hensigten.



Til målingen skal der kun en lille dråbe blod til — blodprøven tages nemmest fra kattens ører.

Behandlingen:

Insulin behandling startes op hurtigst muligt. Formålet med behandlingen er at sænke blodsukkerniveauet så meget at katten ikke har symptomer og får alvorlige følger af sukkersygen.

Der findes flere forskellige slags insulin, desværre er der ikke en type insulin man på forhånd kan sige virker til alle katte, så det kan være nødvendigt at prøve sig lidt frem.

Det eneste insulin-præparat der er registreret til veterinært brug er Caninsulin, men nogle katte fungerer bedre på et humant præparat. Insulinen gives som indsprøjtning i den løse hud oppe i nakken. Da katten skal have insulin 1-2 gange dagligt, er det nødvendigt at ejeren selv lærer at give det. Der bruges en meget lille nål til det så de fleste katte finder sig fint i det.

De fleste dyrlæger har katten indlagt 1-2 dage, når insulinen startes op, så der kan tages blodprøver for sukkerindholdet i blodet ca. hver anden time. Ud fra dette laver man en 12 timers blodsukkerkurve som indikerer om den valgte insulinindosis er for høj, for lav eller passende.



Der findes humane tabletter mod sukkersyge som man kan prøve, men mange dyrlæger fraråder det da man med tabletterne tvinger bugspytkitlen til at producere mere insulin og bugspytkitlen er i forvejen udmattet. Men det kan forsøges i de tilfælde, hvor man som ejer ikke kan/vil give injektioner eller hvis man gerne vil have lidt tid til at tænke over situationen.

Diæt med lavt kulhydrat indhold og højt proteinindhold. Målet med diæten er, at blodsukkeret skal svinge så lidt som muligt og at katten skal tabe sig, hvis den er overvægtig. Ønsker man at give sin kat lidt godbidder kan man f.eks. bruge kogt kylling.

Der findes flere diæter på markedet, som er lavet til katte med diabetes (ex m/d fra Hills, eller Royal Canine Diabetic DS)
Lad foderet stå fremme hele tiden, hvis katten kan styre det. Hvis katten er overvægtig og skal tabe sig, fodres 2 x daglig i forbindelse med insulin indsprøjtningerne

Nye undersøgelser tyder på at tilskud af chrom kan bidrage til at sænke blodsukkerniveauet.

Regelmæssig livsstil mht. fodring, motion og insulin behandling.

Dosisregulering

Kattens behov for insulin kan variere, det er derfor vigtigt, at ejer og dyrlæge har et tæt samarbejde omkring en løbende overvågning og justering af medicinen.

Det er mest optimalt, hvis ejeren selv lærer at måle kattens blodsukker ved hjælp af et glucometer (den samme som mennesker med sukkersyge bruger).

Blodprøven tages fra kattens øre, hvor man laver et lille stik med en kanyle eller en speciel stikkepen. Man skal bruge en pæn dråbe til at kunne lave målingen med glucometeret. Resultatet har man efter få sekunder.

Afhængig af hvor velreguleret katten er, bør der med jævne mellemrum laves en blodsukkerkurve (se tidligere).

Fordelen ved at lave kurven derhjemme er, at katten ikke stresses af at være indlagt en hel dag på klinikken.

Hvis man ikke selv kan teste blodsukker, kan man som et alternativ måle sukkerindholdet i kattens urin med urinstix som man kan købe på apoteket.

Det kan dog ikke bruges til at justere insulin dosis ud fra, men kan bruges som en grov rettesnor for over- eller underdosering af insulin og som en indikation på, om der bør laves en blodsukkerkurve hos dyrlægen.

Ved at være opmærksom på kattens opførsel får man også en god rettesnor for, om der er tilfredsstillende effekt af behandlingen. Drikker og tisser katten mere normalt og normaliseres appetit og vægt, tyder det på at den er velreguleret.

Afhængig af hvor godt det går, bør der laves mere omfattende blodundersøgelser på katten hos dyrlægen en til flere gange årligt.

For lavt blodsukker (også kaldet insulinshock)

Blodsukkerindholdet i blodet skal helst ikke være hverken for højt eller for lavt. Når katten får insulin kan der være risiko for for lavt blodsukker, hvis insulindosis er for høj, hvis katten spiser mindre end den plejer eller hvis den er mere aktiv end den plejer.

For lavt blodsukker kan være livstruende. Symptomerne på for lavt blodsukker er:

- små "ticks"/trækninger i hovedet
- rystelser (kan ligne kramper)/ sitren
- nedsat eller øget appetit
- mentalt fravær, ændret adfærd, uro
- nedat aktivitet, usædvanlig træthed, nedstemthed, gemmer sig ukoordinerede bevægelser, går evt. i cirkler
- bevidstløshed



Insulin og sprøjte, clipsen viser størrelsen på sprøjten der bruges. Det kan virke skræmmende for en ejer at skulle sprøjte sin kat, men med god oplæring hos dyrlægen plejer det at gå meget godt.



Glucometer—til venstre ses selve måleapparatet og en stix.

Ser du ovennævnte symptomer, skal du øjeblikkelig tilbyde katten foder, vil den ikke spise så giv druesukker eller honning i munden så hurtigt som muligt.

Kom det bare på gummerne eller under tungen, katten behøver ikke at synke det da sukker optages gennem slimhinden i munden.

Afslutning:

Det kan virke skræmmende at få at vide, at ens kat har sukkersyge, og at man selv skal stikke den osv men de fleste dyrlæger sørger for en grundig oplæring i "stikketeknik", brug af glucometer, blodprøvetagning osv. så man som ejer kan være helt tryk ved situationen. Lykkes det at få katten velreguleret, kan den leve et godt liv med diabetes.

Hvis du vil vide mere, så er der gode (engelsksprogede) sider på nettet: www.FelineDiabetes.com, www.petdiabetes.wikia.com og www.veterinarypartner.com, klik på "cat" og dernæst på "home testing".

Venligst udlånt af MinVenKatten www.minvenkatten.dk

Skrevet af dyrlæge Birgit Brunsborg